

**QORTI TAL-MAGISTRATI
(GHAWDEX) GURISDIZZJONI INFERJURI**

**MAGISTRAT DR.
PAUL COPPINI**

Seduta ta' l-10 ta' Ottubru, 2007

Avviz Numru. 16/1998/1

John Azzopardi .

VS

George Zammit ,
Joseph Azzopardi u Salvina Azzopardi ,
Marlene Grima .

Il-Qorti ,

Rat l-Avviż li permezz tiegħu l-attur, talab lill-konvenuti jgħidu għaliex m'għandomx jiġu kkundannati minn din il-Qorti sabiex, previa okkorrendo d-dikjarazzjoni li huma jew min minnhom huma responsabbli tal-ħsarat u danni illi huwa sofra fil-vettura tiegħu tal-marka Peugeot 205 bin-numru tar-registrazzjoni DAR - 551, per konsegwenza tal-isplużjoni tal-kamra tan-nar bl-isem "Santa Margerita", liema splużjoni seħħet fit-23 ta' Ottubru 1997, iħallsuh dik is-somma li tiġi likwidata minn din il-Qorti .

Kopja Informali ta' Sentenza

Bl-ispejjeż inklużi dawk tal-ittra uffiċċjali tal-erbgħa u ghoxrin (24) ta' Novembru, 1997, kontra tagħkom, u bl-ingunzjoni għas-subizzjoni .

Rat in-nota ta' l-eċċezzjonijiet tal-konvenuti li eċċepew :

1. In-nullita' taċ-ċitazzjoni minħabba karenza ta' kawżali li jistgħu jwasslu għar-responsabilità għad-danni allegatament sofferti mill-attur . Għalkemm huwa legittimu għall-attur li fil-kors tal-kawża jibdel il-kawżali, ma jistax jillimina r-rekwiżit tal-kawżali .

2. Illi mingħajr preġudizzju għall-premess it-talbiet attriċi huma nfondati fid-dritt u fil-fatt u għalhekk il-konvenuti għandhom jiġu meħlusa minnhom .

Salvi eċċezzjonijiet ulterjuri fid-dritt u fil-fatt .

Rat l-atti l-oħra kollha tal-kawża, inklużi l-verbali tax-xhieda prodotti u d-dokumenti esebiti .

Rat il-verbal tagħha tas-16 ta' Marzu 2007, fejn ħalliet il-kawża għal-lum għas-sentenza .

Rat in-noti ta' l-Osservazzjonijiet rispettivi tal-kontendenti .

Ikkunsidrat :

Illi din hija kawża fejn l-attur qiegħed jirreklama d-danni kkaġunati fil-karozza tiegħu per konsegwenza ta' splużjoni ta' kamra tan-nar li seħħet fl-inħawi magħrufa "tas-Sanap" jew "Ta' Ras il-Bajjada" limiti ta' Sannat, Għawdex, għaxar snin ilu.

Qabel pero' ma jiġi kkunsidrat il-mertu tat-talba, hemm eċċezzjoni ta' natura preliminari li trid tiġi ttrattata . Il-konvenuti qed jeċċepixxu n-nullita' tal-Avviż minħabba karenza ta' kawżali li jistgħu jwasslu għar-responsabilità għad-danni allegatament sofferti mill-attur .

Kif intqal mill-Qorti ta' l-Appell : " *F'materja ta' eċċezzjonijiet ta' nullita' l-prinċipju applikabbli huwa ut*

magis res valeat quam pereat . Il-Qorti għandha tilqa' eċċezzjoni ta' nullita' minħabba fin-nuqqas ta' l-attur li jħares xi formalita' (sakemm ma tkunx nullita' li tirriżulta espressament mil-liġi) biss fil-każijiet fejn jirriżulta li l-konvenut isofri preġudizzju irreparabbli minħabba fin-nuqqas ta' l-attur . Il-liġi ma tiddikjarax espressament in-nullita' ta' l-attur li ma jħarisx l-artikolu 156(1)(a) u għalhekk huwa applikabbli l-artikolu 789(1) (c) tal-kap. 12 li jgħid li tista' tingħata eċċezzjoni ta' nullita' 'jekk fl-att ikun hemm vjolazzjoni tal-forma meħtieġa mill-liġi ... kemm-il darba dik il-vjolazzjoni tkun ġiebet lill-parti li titlob in-nullita' preġudizzju illi ma jistax jissewwa xort'oħra ħlief billi l-att jiġi annullat.' "¹

Hekk ukoll ingħad illi : " ... n-nullita' ta' l-atti ġudizzjali hija sanzjoni estrema li l-liġi trid li tiġi imposta biss meta n-nuqqas - formali jew sostanzjali- fl-att ma jistax assolutament jiġi tollerat mingħajr ħsara għal xi prinċipju ta' ġustizzja proċedurali." ²

L-artikolu 171(1) tal-Kap. 12, kif kien aplikabbli għal-każ in eżami, qabel l-emendi reċenti, kien jistipula illi f'din il-Qorti sede inferjuri ***"jitmexxa bil-mod ta' ċitazzjoni, li ssir fl-għamla ta' avviż sempliċi ffirmat mir-reġistratur, li jkun fih l-isem u l-kunjom ta' l-attur u tal-konvenut, it-talba ta' l-attur, u l-jum u l-ħin meta l-konvenut għandu jidher."***

Għalhekk ma kien meħtieġ li jiġi nklużi ebda kawżali li jistgħu iwasslu għar-responsabilita', kif jippretendu l-konvenuti . Barra minn hekk ma jistax ma jiġix innotat illi, minkejja dan in-nuqqas apparenti, il-konvenuti ppreżentaw ir-risposta tagħhom u ddefendew ruħhom anke dwar il-mertu mingħajr ma sofrew ebda xkiel, u għalhekk żgur li ma setgħux sofrew xi preġudizzju f'dan ir-rigward .

Din l-eċċezzjoni qed tiġi għalhekk miċħuda .

¹ Albert Portelli vs Dr. Riccardo Farrugia : 4.12.1998 kollez. vol. LXXXII. II. 1311

² Appell : Guido J. Vella A.CE vs Dr. Emanuel Cefai LL.D . :4.11.1991 . vol. LXXV. II. 474 .

Fil-mertu mbagħad, mhux kontestat illi l-karozza ta' l-attur tassew ġarrbet ħsarat per konsegwenza ta' l-isplużjoni tal-kamra tan-nar liċenzjata fuq il-konvenut Zammit u dakinhar li seħħ l-inċident operata minn Michael Azzopardi, ir-raġel u missier rispettivament tal-konvenuti Azzopardi, u mir-raġel tal-konvenuta l-oħra . L-isplużjoni seħħet waqt li Azzopardi u Grima kienu qed iħalltu l-potassju f'waħda mill-kmamar f'dan il-kumpless³ . Xi ġebel li tar ma' l-isplużjoni waqa' fuq il-karozza ta' l-attur, li kienet ipparkjata fuq in-naħa l-oħra tal-wied faċċata ta' fejn kien hemm din il-kamra tan-nar, fejn huwa kien qiegħed ġo dura jonsob .

L-attur jippretendi illi ġialadarba dan l-inċident seħħ kawża ta' dak li kienu qegħdin jagħmlu Azzopardi u Grima fil-kamra tan-nar, huma kienu responsabbli għal dak li ġara, u għalhekk, ġialadarba dawn mietu fl-istess splużjoni, llum iridu jagħmlu tajjeb għall-ħsarat li ġarrab fil-karozza tiegħu, l-eredi tagħhom . Jippretendi wkoll illi l-konvenut l-ieħor Zammit, għandu jerfa' wkoll parti mir-responsabilità bħala l-bniedem illi fuqu kienet liċenzjata din il-kamra tan-nar, u li għalhekk kellu l-obbligi li jara li jiġu osservati r-regolamenti kollha relattivi .

Da parti tagħhom il-konvenuti jitfgħu il-ħtija għall-ħsara li ġarrab l-attur, fuq l-aġir tiegħu nnifsu, u partikolarment għan-nuqqas tiegħu ta' prudenza, diliġenza u l-ħsieb tal-*bonus pater familias* a tenur ta' l-artikolu 1032(1) tal-Kodiċi Ċivili, meta għazel li jmur jeżerċita d-delizzju tiegħu ta' l-insib proprju faċċata ta' fejn kien hemm kamra tan-nar li fiha kien jaf li hemm in-nies jaħdmu . Infatti jressqu bħala difiża tagħhom il-prinċipju tal-"**volenti non fit injuria**" .

Dwar dan il-prinċipju nsibu spjegat fid-dottrina illi :

"Molto simile al caso in cui la responsabilita' resta esclusa per essere stato il danneggiato in colpa, e' il caso in cui il danneggiato abbia acconsentito al fatto colposo che gli ha

³ ara rapport ta' l-inkjesta maġisterjali relattiva, a fol. 36 - 58 tal-process

*causato il danno: caso al quale si riferisce il detto romano **volenti non fit iniuria** La difficoltà della ricerca consiste massimamente nella più precisa delimitazione di quel consenso o volontà che ha per effetto di spezzare il nesso causale fra il fatto colposo del danneggiante e il danno da questo causato . Occorre si possa dire che, se il danneggiato ha risentito in danno, ciò e' avvenuto per sua volontà : che cioè senza questa sua volontà il fatto colposo non avrebbe prodotto per lui il danno ad escludere la responsabilità, non basta l'aver genericamente acconsentito ad un fatto o ad una situazione risultata in seguito dannosa, ma che occorre avere acconsentito a tale fatto o situazione di cui si conosceva il pericolo, per il raggiungimento di un certo proprio scopo."* ⁴

Similment ingħad fid-dottrina ngliza f'dan ir-rigward illi :

"A person who makes an agreement with another, either expressly or by implication, to run the risk of injury caused by that other, cannot recover for damage caused to him by any of the risks he agreed to run." ⁵

In applikazzjoni ta' dan il-prinċipju ingħad mill-qrati tagħna illi:

" ... il-Qorti hija tal-fehma illi l-incident seħħ għax l-attur mar fejn ebda bniedem bil-għaqal ma għandu jmur . L-istat tal-moll kif jidher fir-ritratti jitkellem waħdu u juri ċar il-perikolu gravi li tidhol fih jekk tmur timxi fuqu, aktar u aktar jekk taqbeż fuq il-ġebliet bħal ma għamel l-attur . Meta tmur tfittex il-perikolu ma tistax twaħħal f'ħaddieħor jekk iġġarrab xi ħsara ; dan huwa każ fejn volenti non fit injuria . Lanqas jista' jingħad, kif tgħid iċ-ċitazzjoni, illi l-konvenuti naqsu li jassikuraw is-sigurta' ta' min jinqeda bil-moll, għax ma tistax raġonevolment tistenna illi l-konvenuti

⁴ G. Pacchioni : Diritto Civile Italiano ed.1940, pte.2a vol. IV. Dei Delitti e Quasi Delitti pag. 155 – 156 .

⁵ Charlesworth : On Negligence, 5th ed. pg. 364

*jobsru illi xi ħadd sejjer jinqeda bil-moll kif inqeda bih l-attur."*⁶

Fil-każ in eżami rriżulta inekwivokament illi l-konvenut kien jaf illi fuq ix-xaqliba l-oħra tal-wied fejn kien imur jonsob kien hemm kamra tan-nar operattiva; dakinhar stess kien innota illi kienet ittelligħet il-bandiera l-ħamra li kienet tfiisser illi hemmhekk kien qed jinħadem in-nar; innota li kien hemm tassew in-nies jaħdmu fuq il-post, u saħansitra anke sema' l-ħsejjes ta' tektik ġejjin minn hemm⁷. Jekk huwa kien ilu jmur jonsob fl-inħawi għal tliet snin u qatt ma ġara xejn kien xortih tajba, bħal ma jista' jqiis ruħu tassew iffortunat illi ma intradamx taħt il-ġebel li tar madwaru f'din l-isplużjoni. Imma jekk l-attur għazel li jieħu r-riskju u jmur jonsob fl-inħawi daqstant qrib ta' fejn kien hemm din il-kamra tan-nar, meta kien konxju illi dak il-ħin kien hemm in-nies qed jaħdmu fl-isplussivi, ma jistax issa jwaħħal f'ħaddieħor għal dan l-aġir irresponsabbli tiegħu, minkejja li ma kienx hu stess il-kawża diretta ta' din l-isplużjoni. Fil-fehma tagħha dan ukoll huwa każ klassiku fejn għandu mingħajr ebda eżitazzjoni japplika dan il-prinċipju tal-*'volenti non fit injuria'*.

Għal dawn il-motivi, billi l-attur seta' faċilment jipprevedi li kien qed jieħu riskju serju li jmur jonsob proprju fil-ħin illi kienu qed jiġu fabbrikati l-isplussivi preċiżament fuq in-naħa l-oħra tal-wied fejn kien qiegħed hu u anke pparkja l-karozza tiegħu, m'għandhomx jinstabu l-konvenuti responsabbli għall-ħsara li ġarrab l-attur f'din il-karozza tiegħu bl-isplużjoni mertu ta' din il-kawża.

Għaldaqstant tiddeċidi l-kawża billi filwaqt illi tilqa' l-eċċezzjoni tal-konvenuti fuq il-mertu, tiċħad it-talbiet attriċi bl-ispejjeż kontra l-attur.

⁶ Prim'Awla: Carmel Polidano et vs Korporazzjoni Enemalta et. : 7.12.2004 (sottolinear ta' din il-Qorti).

⁷ ara depożizzjoni in kontro-eżami ta' l-attur a fol 79, 82 u 83 tal-process,

Kopja Informali ta' Sentenza

< Sentenza Finali >

-----TMIEM-----